

*Un atkal
Provansa*

Peter Mayle

Encore
Provence

PĪTERS MEILS

*Un atkal
Provansa*

No angļu valodas tulkojusi
Vineta Berga

821.111-94
Me 230

Peter Mayle
ENCORE PROVENCE

Copyright © Escargot Productions, 1999
Vākam izmantots attēls © AdobeStock.com / Serhii

Arņa Kilbloka vāka dizains

Pīters Meils
UN ATKAL PROVANSA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektore *Diāna Graudiņa*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Maketētāja *Egija Bļinova*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-707.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Vineta Berga, 2022
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2022
ISBN 978-9934-31-224-3

Dženijai, ar mīlestību, *comme toujours*

SATURS

1	Otrie iespaidi	9
2	Daiļā miesnieka noslēpumainā slepkavība	27
3	<i>The New York Times</i> restorānu apskatnieces pārsteidzošais atklājums: tādas Provansas nemaz nav	42
4	Ideālā ciemata meklējumos	56
5	Neparasti iemesli, kādēļ Provansai būtu jāpatīk	71
6	Ceļvedis Marseļas iepazīšanā.....	85
7	Kā kļūt par degunu	99
8	Perfektā korķvilķa meklējumos	114
9	Astoņi veidi, kā pavadīt vasaras pēcpusdienu	132
10	<i>Foie gras</i> divtūkstoš gadu senā ģenētiskā ietekme.....	158
11	Iepazīstoties ar olīveļļu	174
12	Piekdienas rīts Karpantras ciemā	190
13	Zaļie ikšķīši un melnie tomāti	206
14	P.S.	218

Otrie iespaidi

Domāju, tieši aina ar vīrieti, kurš dārzā skaloja apakšbikses ar ūdens strūklu no šļūtenes, lika man saprast, ka starp veco un jauno pasauli mūsu prombūtnes laikā ir izveidojušās dažnedažādas atšķirības – kā kulturālas, tā arī vairākas citas.

Rīts bija vēss un rāms, ziema tikko iesākusies, un augstsprieguma šļūtenes pulsējošais tump-tump, tump-tump atbalsojās cauri visam ciematam. Piegājis tuvāk skaņas avotam, pāri sētai ieraudzīju veļas auklu, kuras sortiments pārstāvēja džentlmeņa apakšveļu visā krāšņumā. Strūkla uzbruka spēcīgi un enerģiski, apgērba gabali raustījās un plivinājās kā šautuvē izkārti mērķi. Uzbrucējs, lai izvairītos no atlecošajām šļakatām, bija atkāpies nostāk, uzlicis galvā cepuri, aptinis ap kaklu šalli un iekāpis mīkstās filca čībās ar rāvējslēdzēja aizdari līdz potītēm. Viņš stāvēja kā zaldāts kaujas laukā, kājas iepletis, raidīdams nežēlīgu pilienu krusu, kas šautījās uz visām pusēm. Apakšbiksēm nebija izredžu.

Tikai pirms dažām dienām mēs ar sievu bijām atgriezušies Provansā pēc četrus gadus prombūtnes. Lielu daļu šī laika pavadījām Amerikā, kur varējām ieslīgt atpakaļ ērtajā valodas pārzināšanas jomā, kas bija relatīvi brīva – lai gan ne pilnībā – no

problēmām, kādas var rasties, ja neorientējas sociālās vai dzimumu niansēs. Runājot ar cilvēkiem, mums nevajadzēja apdomāt tādus smalkumus kā uzrunas forma uz *vous* vai *tu*, nedz arī mesties pie vārdnīcas, lai pārbaudītu vārda dzimti jebkam, sākot ar persiku un beidzot ar aspirīnu. Angļu valodā jutāmie brīvi, lai arī mūsu ausis jau bija nedaudz ierūsējušas un pierašana pie dažiem modīgiem valodnieciskiem jauninājumiem prasīja laiku.

Draugs, kura augums bija zem vidējā, atzinās, ka neviens viņu vairs nesaucot par īsu, viņam konstatēti augšanas traucējumi; stundai, agrāk vecajām labajām sešdesmit minūtēm, bija izdīdzis sākums un beigas; kāds bija redzējis jūs nevis atstājam istabu, bet izejam no tās; ekonomiku nemitīgi kaut kas ietekmēja, it kā tā būtu nelietīgs, smaganā iestrēdzis gudrības zobs; saprātīgi cilvēki rīkojās intuitīvi, kaut agrāk bija nodarbojušies tikai ar minējumiem; samierniecisko vārdu “cerams”, kas nevienam ļauna nedarīja, ļaudis nemitīgi sagrozīja un izmantoja ļaunprātīgi; svarīgi cilvēki nemainīja viedokli, viņi piedzīvoja vērā ņemamu tak-tisku recalibrāciju.

Ievērojām, ka sarunvalodā strēķiem vien iespraukusies derdzīgā, grūti uztveramā juridiskā terminoloģija, kas liecināja par prāvošanās uzplaukumu kā nacionālo sportu. *Surplus*, pārpalikums, bija tikai viena no simtiem šādu šausmu. Pamanīju, ka smalkie un ietekmīgie amerikāņi – tie, kuru viedoklis šķita svarīgs medijiem, – nevis priecājās kaut ko pabeigt, bet tiecās nonākt pie slēdziena, un mani pārņēma nelāgas aizdomas, ka ilgi nebūs jāgaida, līdz šādu samākslotu stilu pārņems arī dārgo restorānu viesmīļi. Gara acīm jau iztēlojos ainu: “Vai esat nonācis pie slēdziena par salātiem?” (Saprotams, šāds jautājums atskanēs vien pēc tam, kad labu brīdi būsiet studējis ēdienkarti.)

Pirmo reizi dzīvē satikām *outsteru*, taču nekur neredzējām tā daudz veiksmīgāko radinieku *insteru*. Mums ieteica atmet

bezcerīgi novecojušo paradumu koncentrēties un tā vietā mēģināt fokusēties. Šķita, ikkatra jauna diena paver nezināmas un satraucošas vārdu krājuma paplašināšanas iespējas. Bet, neraugoties uz šīm nelielajām dīvainībām, mums apkārt skanēja vismaz kaut kāda dzimtās valodas versija, un tās dēļ mēs būtu varējuši arī justies kā mājās.

Tomēr īsti kā mājās nejutāmies vis, lai gan par uzņemšanu nevarējām sūdzēties. Gandrīz ikviens, ar kuru iepazīnāmies, atbilda priekšstatiem par amerikāņu draudzīgumu un laipnību. Mēs bijām apmetušies mājā ārpus Isthemptonas, pašā tālākajā Longailendas galā, pasaules daļā, kas deviņus mēnešus gadā ir klusa un ārkārtīgi skaista vieta. Bijām līdz ausīm iegrimuši Amerikas ērtībās, efektīvajos praktiskās dzīves risinājumos un milzīgajās izvēles iespējās un dzīvojam pēc vietējo paradumiem. Iepazināmies ar Kalifornijas vīniem. Iepirkāmies pa telefonu. Braucām lēnīgi. Lietojām vitamīnus un šad tad atcerējāmies, ka jāsatraucas par holesterīna līmeni. Mēģinājām skatīties televīziju. Es pārtraucu ņemt līdzi uz restorāniem cigārus, taču slepus tos smēķēju mājās. Pienāca pat brīdis, kad dienā izdzērām astoņas glāzes ūdens. Citiem vārdiem sakot, mēs darījām visu, lai pielāgotos.

Un tomēr kaut kā pietrūka. Precīzāk, pietrūka veselas skatu, skaņu, smaržu un sajūtu gammas, ko Provansā bijām uztvēruši kā pašu par sevi saprotamu, sākot ar timiāna smaržu laukos un beidzot ar spaidīšanos un grūstīšanos tirdziņos svētdienu rītos. Sāpe, ko varēja nosaukt par ilgošanos pēc mājām, mūs lika mierā varbūt vien dažas nedēļas.

Runā, ka nevajag atgriezties vietā, kur esi bijis laimīgs. Jo atmiņa darbojas kā neobjektīvs un sentimentāls redaktors, tā patur tikai to, ko grib, un nemainīgi apstrādā pagātnes notikumus sev vēlamā gaismā. Skatoties caur šādām rozā brillēm, viss labais apaug ar maģisku noskaņu, sliktais izbalē un pamazām

aizmirstas, un atmiņā saglabājas vien vilinošas saules gaismas pielietas kontūras un draugu smieklī. Vai tā patiesi bija? Vai tā būs atkal?

Saprotams, bija tikai viens veids, kā to noskaidrot.

Ikvienam, kurš ierodas Francijā taisnā ceļā no Amerikas, pirmais un visvairāk nervus kutinošais satricinājums ir satiksme; mēs to izjutām uz savas ādas, tiklīdz izbraucām no lidostas. Vienā mirkli mūs iesūca ātrgaitas haoss un no visām pusēm apdraudēja mazas automašīnas; tās traucās tā, it kā to vadītāji būtu tikko aplaupījuši banku un nu laistos lapās, ko kājas nes. Francūzis uz riteņiem, kā to uzreiz atcerējāmies, katru priekšā braucošo automašīnu uzlūko kā konkurentu, kurš noteikti jāapdzen vai nu aklajos punktos, vai kamēr luksoforā mirgo dzeltenā gaisma, vai brīdī, kad ceļazīmes iesaka braukt piesardzīgi. Ātruma ierobežojumu astoņdesmit jūdzes stundā te uzskata par neciešamu personiskās brīvības aizskārums vai arī par savādu, tūristiem domātu regulējumu, ko neviens neņem vērā.

Tas nešķīstu tik uztraucoši, ja ekipējums – gan cilvēciskais, gan mehāniskais – atbilstu izvirzītajiem mērķiem. Taču brīdī, kad kārtējais mazais *Renault* pašaujas garām, riepām kaucot un tik tikko skarot zemi, prātā nāk tikai viena doma: mazas mašīnas nav radītas, lai pārsniegtu skaņas ātrumu. Tieši tikpat neuzticību raisošs ir automašīnas salonā notiekošais, ko uz mirkli izdodas notvert redzeslokā. Visiem labi zināms, ka francūzis nespēj salikt kopā divus teikumus, neizmantojot rokas. Pirksti šaudās uz visām pusēm – kā citādi lai teikumam piešķir izteiksmi? Rokas paceļas uz augšu izmisumā vai sašutumā – kā runas orķestris lai iztiek bez diriģenta? Šāda performance var šķīst izklaidējoša, ja vēro vīrus strīdamies bārā, taču sirds stājas, ja redzi to darbībā ar ātrumu deviņdesmit jūdzes stundā.